

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski

w sprawie **B. S.**

o zadośćuczynienie za krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu  
w dniu 17 lutego 2021 r.,

kasacji pełnomocnika wnioskodawcy  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 21 maja 2020 r., II AKa (...),  
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.  
z dnia 26 listopada 2019 r., III Ko (...)  
na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł:**

- 1) oddalić kasację pełnomocnika wnioskodawczyni jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) obciążyć kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego Skarb Państwa.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 26 listopada 2019 r., III Ko (...) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz B. S. kwotę 150 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę związaną z pozbawieniem wolności S. W. zd. G. w okresie od 7 grudnia 1946 r. do 21 marca 1947 r., w pozostałej części

oddalając wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia i oddalając w całości wniosek o odszkodowanie.

Apelację od powyższego orzeczenia, w zakresie oddalającym w całości wniosek o odszkodowanie i w części wniosek o zadośćuczynienia, wniosła pełnomocnik wnioskodawczynie, zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., polegające na dowolnej ocenie dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, iż pozbawienie wolności S. W. nie doprowadziło do powstania szkody materialnej z tytułu niemożliwości prowadzenia przez nią gospodarstwa rolnego w tym czasie, pomimo tego, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika odmienny stan faktyczny sprawy.

Podnosząc te zarzuty, pełnomocnik wnioskodawczynie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie:

- na rzecz wnioskodawczynie B. S. dalszej kwoty w wysokości 400 059,18 zł, tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez jej matkę krzywdę wywołaną pozbawieniem jej wolności na skutek wykonania wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w B. z dnia 24 lutego 1947 r. o sygn. akt: Sr. (...), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- na rzecz wnioskodawczynie B. S. kwoty w wysokości 15 422,22 zł, tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez jej matkę związaną z pozbawieniem jej wolności na skutek wykonania wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w B. z dnia 24 lutego 1947 r. o sygn. akt: Sr. (...), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 21 maja 2020 r., II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. podwyższył zasądzone zadośćuczynienie do kwoty 250.000 zł,
  2. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz B. S. kwotę 15.422,22 zł z tytułu odszkodowania za szkodę wskutek pozbawienia wolności S. W. z d. G. w okresie od dnia 7 grudnia 1946 r. do dnia 21 marca 1947 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 maja 2020 r. do dnia zapłaty,
- w pozostałym zakresie utrzymał wyrok w mocy.

Od powyższego wyroku kasację, w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego, wniosła pełnomocnik wnioskodawczyni, zarzucając orzeczeniu:

1. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 457 §3 k.p.k., poprzez brak należytego podania w uzasadnieniu wyroku czym kierował się Sąd wydając wyrok, tj. dlaczego zarzut apelacji w zakresie naruszenia art. 7 k.p.k. i wnioszek o zasądzenie wyższej kwoty zadośćuczynienia uznał tylko za częściowo zasadny;
2. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa poprzez wzięcie przez Sąd odwoławczy pod uwagę, podczas orzekania w zakresie wysokości odpowiedniego zadośćuczynienia, wyłącznie części krzywd doznanych przez matkę wnioskodawczyni podczas pozbawienia wolności i ich skutków w późniejszym życiu, z pominięciem krzywdy psychicznej w postaci świadomości bezprawności zatrzymania oraz poczucia niewyobrażalnej niesprawiedliwości, co stoi w sprzeczności z prawidłową wykładnią naruszonego przepisu;
3. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia rażące naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 445 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 448 KC w zb. z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej poprzez ich błędną wykładnię i zasądzenie niewspółmiernie niskiej - w stosunku do rozmiaru krzywdy doznanej przez S. W. - kwoty zadośćuczynienia, podczas gdy z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego wynika, iż przyczyny zatrzymania matki wnioskodawczyni, warunki pozbawienia wolności, tortury, skala maltretowania, jakich doświadczyła S. W., wpływ izolacji na stan

psychiczny - przemawiają za zasądzeniem znacznie wyższej kwoty zadośćuczynienia.

Podnosząc te zarzuty, pełnomocniczka wnioskodawczynie wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Pismem z dnia 27 sierpnia 2020 r. prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Podniesione w kasacji zarzuty są niezasadne w stopniu oczywistym, co uzasadniało rozpoznanie kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Pierwszy z podniesionych zarzutów w istocie w ogóle nie został wykazany w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, poza przytoczeniem jednego, wyrwanego z kontekstu, zdania z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku i opatrzeniem go słusznymi w oderwaniu od okoliczności niniejszej sprawy poglądami wypowiedzianymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego (tekst na przełomie s. 4 i 5). Wobec powyższego wskazać należy, że zacytowane w uzasadnieniu kasacji jedno zdanie kończy cały obszerny, dwustronicowy wywód Sądu odwoławczego odnoszący się do podnoszonego w zwykłym środku odwoławczym zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. i rozstrzygnięcia związanego z podwyższeniem kwoty zasądzonej tytułem zadośćuczynienia (s. 4-6 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Sąd odwoławczy nie odniósł się więc, wbrew twierdzeniom skarżącej, w sposób zdawkowy do podniesionego w apelacji zarzutu, tym bardziej, że w jego częściowym uwzględnieniu zmienił wyrok, podwyższając kwotę o 100.000 zł. Dodatkowo, gdy uwzględni się treść uzasadnienia zwykłego środka odwoławczego odnoszącego się do zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., to łatwo zauważyć, iż nie została ona poświęcona wskazaniu dowodów, które – zdaniem skarżącej – miały zostać przez sąd błędnie ocenione oraz wykazaniu wadliwości tej oceny, a skupiono się jedynie na wykazywaniu dlaczego w okolicznościach tej sprawy i poczynionych ustaleniach faktycznych kwota 150.000 zł zasądzona przez Sąd Okręgowy tytułem zadośćuczynienia jest zbyt niska. Do tak stawianego zarzutu Sąd Apelacyjny w sposób najpełniejszy się odniósł i w niczym nie uchybił normom wynikającym z art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k.

Drugi z podniesionych zarzutów jest także oczywiście bezzasadny. Sąd odwoławczy uwzględnił krzywdę, o jakiej mowa w tym zarzucie, choć uzasadnienie w tej mierze nie jest obszerne. Wskazał przecież, że ustalona ostatecznie kwota zadośćuczynienia uwzględnia fakt represji w czasach stalinizmu nie tylko poprzez okres pozbawienia wolności, ale przede wszystkim poprzez wysokie natężenie represji, w tym stosowanie nieludzkich tortur, a nadto godzące w podstawowe poczucie godności warunki bytowe (s. 5). Jak dalej podkreślił Sąd Apelacyjny, bez jakiegokolwiek wątpienia poczucie zagrożenia S. W. z d. G. związane z bezprawnym pozbawieniem wolności, bicie jej, zastraszanie i poniżanie, niepewność co do swojego losu, pozbawienie kontaktu z rodziną oraz utratą zdrowia w młodym wieku powodowały, że rozmiar jej cierpień był niewątpliwie ogromny. Nie można więc uznać, że ten rodzaj krzywdy, o jakim mowa w zarzucie kasacyjnym został pominięty przy ustalaniu kwoty należnego zadośćuczynienia.

Ostatni z podniesionych zarzutów należało również ocenić jako oczywiście bezzasadny. Kwota zasądzzonego zadośćuczynienia, zważywszy na ramy postępowania kasacyjnego, nie jawi się jako rażąco niska i nieadekwatna do ustalonych w sprawie okoliczności, a tylko w takim wypadku zarzut naruszenia wskazanych w pkt. 3 kasacji przepisów prawa mógłby być uznany za uzasadniony.

Wobec powyższego, należało orzec, jak w postanowieniu.